

Making the Mikdash

Unit 3.1 - Tyre and Jerusalem

Shlomo's Deal with Chiram (5:15-25)

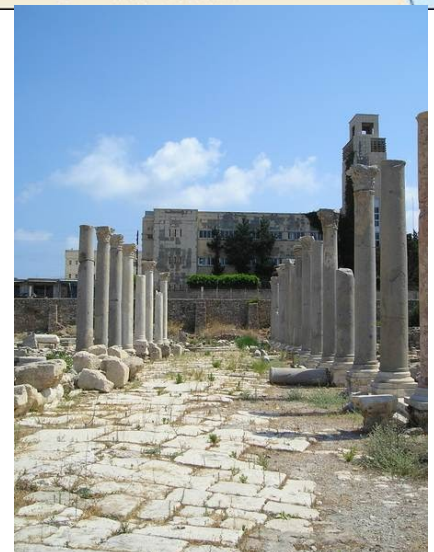
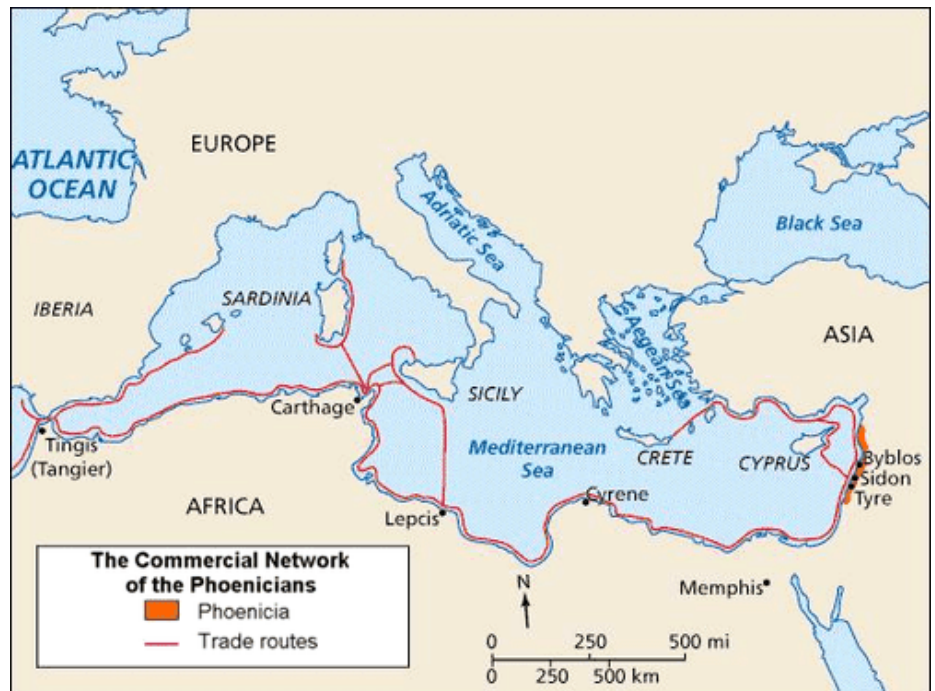
1. Tyre, Ancient History Encyclopedia by Joshua J. Mark published on 02 September 2009

[Tyre](#) is an ancient Phoenician port city which, in myth, is known as the birthplace of [Europa](#) (who gave [Europe](#) its name) and [Dido](#) of [Carthage](#) (who gave aid to, and fell in love with, Aeneas of [Troy](#)). The name means 'rock' and the city consisted of two parts, the main [trade](#) centre on an island, and 'old Tyre', about a half mile opposite on the mainland. The old city, known as Ushu, was founded c. 2750 BCE and the trade centre grew up shortly after. In time, the island complex became more prosperous and populated than Ushu and was heavily fortified.

The prosperity of Tyre attracted the attention of King [Nebuchadnezzar II](#) of [Babylon](#) who lay siege to the city for thirteen years in the 6th century BCE without breaking their defenses. During this siege most of the inhabitants of the mainland city abandoned it for the relative safety of

the island city. Ushu became a suburb of Tyre on the mainland and remained so until the coming of [Alexander the Great](#). The Tyrians were known as workers in dye from the shells of the Murex shellfish. This purple dye was highly valued and held royal connotations in the ancient world. It also gave the [Phoenicians](#) their name from the Greeks - Phoinikes - which means "purple people". The [city-state](#) was the most powerful in all of [Phoenicia](#) after surpassing its sister state [Sidon](#)

2. Flag of Lebanon

Who is Chiram?

3. II Shmuel 5:11-12

יא וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ-צֹר מַלְאָכִים, אֶל-דָּוִד, וְעֲצֵי אֲרָזִים, וְחָרְשֵׁי עֵץ וְחָרְשֵׁי אָבֹן קִיר; וַיְבַנּוּ-בַיִת, לְדָוִד.

11 And Hiram king of Tyre sent messengers to David, and cedar-trees, and carpenters, and masons; and they built David a house.

יב וַיֵּדַע דָּוִד, כִּי-הִקְיָנוּ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל; וְכִי נִשְׂא מִמְּלְכָתּוֹ, בְּעֶבֶר עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל. {ס}

12 And David perceived that the LORD had established him king over Israel, and that He had exalted his kingdom for His people Israel's sake. {S}

4. Josephus, Antiquities VIII:5:3

He says also, that Solomon, who was then king of Jerusalem, sent riddles to Hiram, and desired to receive the like from him, but that he who could not solve them should pay money to them that did solve them, and that Hiram accepted the conditions; and when he was not able to solve the riddles proposed by Solomon, he paid a great deal of money for his fine; but that he afterward did solve the proposed riddles by means of Abdemon, a man of Tyre; and that Hiram proposed other riddles, which, when Solomon could not solve, he paid back a great deal of money to Hiram." This it is which Dios wrote.

Divrei HaYamim's Version of the Narrative

5. II Divrei Hayamim 2:2-15

ב וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה, אֶל-חִירָם מֶלֶךְ-צֹר לֵאמֹר: כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ, עִם-דָּוִד אָבִי, וַתִּשְׁלַח-לוֹ אֲרָזִים, לְבָנוֹת-לוֹ בַּיִת לְשֹׁבֵת בוֹ.

2 And Solomon sent to Hiram the king of Tyre, saying: 'As thou didst deal with David my father, and didst send him cedars to build him a house to dwell therein [, even so deal with me].

ג הִנֵּה אֲנִי בֹנֶה-בַיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָי, לְהַקְדִּישׁ לוֹ לְהַקְטִיר לְפָנָיו קְטֹרֶת-סַמִּים וּמַעֲרֹקֶת תָּמִיד.

3 Behold, I am about to build a house for the name of the LORD my God, to dedicate it to Him, and to burn before Him incense of sweet spices, and for the continual showbread, and for the burnt-offerings morning and evening, on the sabbaths, and on

ועלות לבקר ולערב, לשבתות ולחדשים, ולמועדי יהוה אלהינו: לעולם, זאת על-ישראֵל.

the new moons, and on the appointed seasons of the LORD our God. This is an ordinance for ever to Israel.

ד והבית אשר-אני בונה, גדול: כי-גדול אלהינו, מכל-האלהים.

4 And the house which I build is great; for great is our God above all gods.

ה ומי יעצר-כח לבנות-לו בית, כי השמים ושמי השמים לא יכללוהו; ומי אני אשר אבנה-לו בית, כי אם-להקטיר לפניו.

5 But who is able to build Him a house, seeing the heaven and the heaven of heavens cannot contain Him? who am I then, that I should build Him a house, save only to offer before Him?

ו ועתה שלח-לי איש-חכם לעשות בזהב ובכסף ובנחשת ובברזל, ובארזון וכרמיל ותכלת, ויָדַע, לפתח פתוחים: עם-החכמים, אשר עמי ביהודה ובירושלם, אשר חכי, דויד אבי.

6 Now therefore send me a man skilful to work in gold, and in silver, and in brass, and in iron, and in purple, and crimson, and blue, and that hath skill to grave all manner of gravings, to be with the skilful men that are with me in Judah and in Jerusalem, whom David my father did provide.

ז ושלח-לי עצי ארזים ברושים ואלגומים, מהלבנון--כי אני ידעתי, אשר עבדי יודעים לרות עצי לבנון; והנה עבדי, עם-עבדי.

7 Send me also cedar-trees, cypress-trees, and sandal-wood, out of Lebanon; for I know that thy servants have skill to cut timber in Lebanon; and, behold, my servants shall be with thy servants,

ח ולהכין לי עצים, לרב: כי הבית אשר-אני בונה, גדול והפלא.

8 even to prepare me timber in abundance; for the house which I am about to build shall be great and wonderful.

ט והנה לחטבים לכרתי העצים נתתי חטים מכות לעבדי, כרים עשרים אלף, ושערים, כרים עשרים אלף; וזון, בתים עשרים אלף, ושמן, בתים עשרים אלף. { ס }

9 And, behold, I will give to thy servants, the hewers that cut timber, twenty thousand measures of beaten wheat, and twenty thousand measures of barley, and twenty thousand baths of wine, and twenty thousand baths of oil.' { S }

י ויאמר חורם מלך-צר בכתב, וישלח אל-שלמה: באהבת יהוה את-עמו, נתת עליהם מלך.

10 Then Hiram the king of Tyre answered in writing, which he sent to Solomon: 'Because the LORD loveth His people, He hath made thee king over them.'

יא ויאמר, חורם--ברוך יהוה אלהי ישראל, אשר עשה את-השמים ואת-הארץ: אשר נתן לדויד המלך בן חכם, יודע שכל ובונה, אשר בנה-בית ליהוה, ובית למלכותו.

11 Hiram said moreover: 'Blessed be the LORD, the God of Israel, that made heaven and earth, who hath given to David the king a wise son, endued with discretion and understanding, that should build a house for the LORD, and a house for his kingdom.

יב ועתה, שלחתי איש-חכם יודע בנה--לחורם אבי.

12 And now I have sent a skilful man, endued with understanding, even Hiram my master craftsman,

יג בן-אשה מן-בנות דן, ואביו איש-צרי יודע לעשות בזהב ובכסף ובנחשת בברזל באבנים ובעצים בארזון בתכלת ובבוץ ובכרמיל, ולפתח כל-פתוח, ולחשב כל-משפחת--אשר ינתן-לו, עם-חכמי, וחכמי, אדני דויד אבי.

13 the son of a woman of the daughters of Dan, and his father was a man of Tyre, skilful to work in gold, and in silver, in brass, in iron, in stone, and in timber, in purple, in blue, and in fine linen, and in crimson; also to grave any manner of graving, and to devise any device; to do whatever may be set before him, with thy skilful men, and with the skilful men of my lord David thy father.

יד ועתה החטים והשערים השמן והזון, אשר אמר אדני--ישלח, לעבדי.

14 Now therefore the wheat and the barley, the oil and the wine, which my lord hath spoken of, let him send unto his servants;

טו ואנחנו נכרת עצים מן-הלבנון, ככל-צרכך, ונביאם לך רפסדות, על-ים יפו; ואתה תעלה אתם, וירושלם. { פ }

15 and we will cut wood out of Lebanon, as much as thou shalt need; and we will bring it to thee in floats by sea to Joppa; and thou shalt carry it up to Jerusalem.' { P }

Is Chiram listening to the proposed deal?

6. Abarbanel, 5:22-23

וענין המאמר הזה הוא, שלא היה חפץ שעבדי שלמה ילכו עם עבדיו לכרות ארזים כמו שהוא אמר, כי הוא יעשה כל חפצו, (כג) ועבדיו המה בלבד יורידו העצים מן הלבנון ימה והם יעבירו אותם הים, ואם כן לענין הכריתה ולענין הירידה לים עבדיו יהיו מספיקים לעשותו. ודוברות פל' נהוגות שיעבירו העצים ההם בים קשורות הקורות זו בזו כמנהגם, ואחרי צאתם ליבשה יתירו הקשרים כדי להוליך כל אחת מהן בפני עצמה. ונראה שהיה הים בגבול חירם, ולזה יניהגו עבדיו העצים בים וישומו אותם ביבשה שהוא מגבול ארץ ישראל, וזה מורה שהיה הלבנון בארץ חירם, אחר שעבדיו היו כורתים ומביאים העצים בים עד ארץ ישראל:

Was Chiram a pagan or monotheist?

7. Tyre, Ancient History Encyclopedia by Joshua J. Mark published on 02 September 2009

Another development which encouraged the wealth of Tyre seems to have been a religious revolution in the city under the reigns of Abibaal and Hiram which elevated the god known as Melqart (a deified version of Hercules) over the traditional divine couple of the Phoenicians, Baal (also known as El) and Astarte (Asherah). The primacy of Melqart (whose name means 'King of the City') drew power away from the priests of the traditional pantheon of the gods and placed it at the disposal of the palace. Richard Miles notes, "It seems that a desire to bring the temples to heel lay behind the royal decision to replace the traditional chief deities of Tyre with a new god, Melqart"(32). The result was not only an increase in the wealth of the palace but, through a more efficient distribution of that wealth, increased prosperity for the whole of the city.

Was this good for Israel?

8. Shmos 23:32-33

לב לא-תִּכְרֹת לָהֶם וְלֵאלֹהֵיהֶם, בְּרִית. 32 Thou shalt make no covenant with them, nor with their gods.

לֹא יֵשְׁבוּ בְּאַרְצְךָ, כִּי-יִחַטְיאוּ אֶתְךָ לֵי: כִּי תַעֲבֹד אֶת-אֱלֹהֵיהֶם, כִּי-יִהְיֶה לְךָ לְמוֹקֵשׁ. {פ} 33 They shall not dwell in thy land--lest they make thee sin against Me, for thou wilt serve their gods--for they will be a snare unto thee. {P}

9. I Melachim 16:31

וַיְהִי הַנִּקְל לְכַתּוֹ, בְּחַטָּאוֹת יִרְבְּעָם בֶּן-נֶבֶט; וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת-אֵיזֶבֶל, בַּת-אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידוֹנִים, וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֶת-הַבַּעַל, וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ. And it came to pass, as if it had been a light thing for him to walk in the sins of Jeroboam the son of Nebat, that he took to wife Jezebel the daughter of Ethbaal king of the Zidonians, and went and served Baal, and worshipped him.

10. Yechezkel 28:2

בְּרִאדָם אָמַרְ לְנִגְיָד צָר כְּהֶאֱמַר | אֲדִנְי יְהוָה יַעַן גָּבַהּ לְבָבְךָ וַתֵּאמַר אֶל אֲנִי מוֹשֵׁב אֱלֹהִים וְשִׁבְתִּי בְּלֵב יַמִּים וְאַתָּה אָדָם וְלֹא-אֵל וַתֵּתֵן לְבָבְךָ כְּלֵב אֱלֹהִים:

O mortal, say to the prince of Tyre: Thus said the Lord GOD: Because you have been so haughty and have said, "I am a god; I sit enthroned like a god in the heart of the seas," whereas you are not a god but a man, though you deemed your mind equal to a god's

11. Yalkut Shimoni, Yechezkel 367

חירם מלך צר היה גאה ומתגאה עד מאד, מה עשה נכנס לים ועשה לו ארבעים עמודים של ברזל מרובעים ארוכים שיעורם שוה והעמידם זה כנגד זה, ועשה שבעה רקיעים וכסא וחיות ורעמים וזיקים וברקים. הרקיע הראשון עשה של זכוכית ת"ק אמה על ת"ק אמה ועשה בו חמה ולבנה וכוכבים. הרקיע השני עשה של ברזל אף אמה על אלף אמה וסילון של מים מפריש בין ראשון לשני. השלישי של ברזל אלף ות"ק אמה על אלף ות"ק אמה וסילו של מים מפריש בין שני לשלישי ואבנים מגולגלות עשה ברקיע של ברזל שהיו מתבקעים אלו עם אלו ונשמעים כמו רעמים. הרקיע הרביעי עשה של עופרת שני אלפים אמה על שני אלפים אמה וסילון של מים מפריש בין שלישי לרביעי. הרקיע החמישי של נחשת ועשאו שני אלפי ות"ק אמה על שני אלפים ות"ק אמה וסילון של מים מפריש בין רביעי לחמישי. הרקיע הששי של כסף שלשה אלפים אמה על שלשה אלפים אמה וסילון של מים מפריש בין חמישי לששי. הרקיע השביעי של זהב שלשה אלפים ות"ק אמה על שלשה אלפים ות"ק אמה וקבע בו אבנים טובות ומרגליות אמה על אמה והיה מראהו מכאן ומכאן, מכאן נעשים ברקים ומכאן נעשים זיקים והיה מזדעזע עצמו ואתם האבנים מתבקעות אלו עם אלו ונשמעים הרעמים, אמר הקב"ה ליחזקאל בן

אדם אמור לחירם מלך צר מה אתה מתגאה ילוד אשה אתה, אמר לפניו רבש"ע היאך אני הולך אצלו והוא תלוי באויר, באותה שעה הביא הקב"ה רוח בציצת ראשו והעלהו אצל חירם, כיון שראה חירם ליחזקאל נבהל ונודעזעזע א"ל מי העלך לכאן, א"ל הקב"ה כך צוני לך אמור לו למה אתה מתגאה ילוד אשה אתה, א"ל ילוד אשה אני אלא שאני חי וקיים לעולם מה הקב"ה מושבו בלב ימים אף אני מושבי בלב ימים מה הקב"ה בשבעה רקיעים אף אני כן ולא עוד אלא כמה מלכים מתו ואני קיים, (יב) וכן אחד ועשרים מלכים ממלכי בית דוד ואחד ועשרים ממלכי ישראל וחמשים נביאים ועשרה כהנים גדולים קברתי כלם ואני חי הרי אל אני, אני מושב אלהים ישבתי בלב ימים, אמר לו יחזקאל והרי עמדו גדולים ממך ולא עשו כמעשיך. למה היה חירם דומה לעבד שעשה לבוש לאדונו כל זמן שהיה הלבוש על אדונו העבד רואה והיה מתגאה עשיתי זה הלבוש לאדוני, אמר האדון אני קורע הלבוש ולא יהיה העבד מתגאה עיל, כך חירם היה מתגאה על ידי ששלח ארזים לבית המקדש, אמר הקב"ה הריני מחריב את ביתי שלא יהיה חירם מתגאה עלי שנאמר פתח לבנון דלתוך ותאכל אש בארזיך, ומה היה סופו הביא הקב"ה עליו נבוכדנאצר ובעל את אמו בפניו והורידו מכסאו והיה חותך בשרו כשתי אצבעות בכך יום ומטבילים בחומץ ומאכילן עד שמת מיתה משונה, ואותן הפלטיין מה נעשה בהם קרע הקב"ה את הארץ וגזס לצדיקים לעתיד לבא. שלשה עשר הם שלא טעמו טעם מיתה אלו הם, חנוך, ואליעזר עבד אברהם, ומתושלח, וחירם מלך צור, ועבד מלך הכושי, ובתיה בת פרעה, וסרח בת אשר, ושלשה בני קרח, ואליהו ז"ל, ומשיח, ור' יהושע בן לוי. תשעה נכנסו בחיים לגן עדן, חנוך, אליהו ז"ל, ומשיח, ואליעזר, ועבד מלך הכושי, וחירם מלך צור, ויעבץ בן בנו של ר' יהודה הנשיא, וסרח בת אשר, ובתיה בת פרעה, ויש אומרים הוצא חירם והכנס תחתיו ר' יהושע בן לוי:

Contrast to Shivas Tzion

12. Ezra 4:1-3

א וַיִּשְׁמְעוּ, צָרִי יְהוּדָה וּבְנֵימִן : כִּי-בָנִי הַגּוֹלָהּ בּוֹנִים הֵיכָל, לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.	1 Now when the adversaries of Judah and Benjamin heard that the children of the captivity were building a temple unto the LORD, the God of Israel;
ב וַיִּגְשׁוּ אֶל-זְרֻבָּבֶל וְאֶל-רָאשֵׁי הָאָבוֹת, וַיֹּאמְרוּ לָהֶם נִבְנֶה עִמָּכֶם--כִּי קָכֶם, נִדְרוֹשׁ לְאֱלֹהֵיכֶם; וְלֹא (וְלוֹ) אֲנַחְנוּ זְבָחִים, מִיָּמֵי אֶסֶר חֲדָן מֶלֶךְ אַשּׁוּר, הַמֵּעֵלָה אֶתְנוּ, פֹּה.	2 then they drew near to Zerubbabel, and to the heads of fathers' houses, and said unto them: 'Let us build with you; for we seek your God, as ye do; and we do sacrifice unto Him since the days of Esarhaddon king of Assyria, who brought us up hither.'
ג וַיֹּאמֶר לָהֶם זְרֻבָּבֶל וַיֹּשֻׁעַ, וְיִשְׁאָר רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל--לֹא-לָכֶם וְלָנוּ, לְבָנוֹת בַּיִת לְאֱלֹהֵינוּ: כִּי אֲנַחְנוּ יַחַד נִבְנֶה, לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כְּאֲשֶׁר צִוָּנוּ, הַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ-פָּרְס.	3 But Zerubbabel, and Jeshua, and the rest of the heads of fathers' houses of Israel, said unto them: 'Ye have nothing to do with us to build a house unto our God; but we ourselves together will build unto the LORD, the God of Israel, as king Cyrus the king of Persia hath commanded us.'

13. Tanna Devei Eliyahu Rabba 18:3

אשריהם הצדיקים שאין שונא שולט בהם ובמעשה ידיהם שכן מצינו במשכן שעשה משה שלא שלט בו שונא ולא נהפך שלחנו על פניו אבל במשכן שעשה שלמה שלט בו שונא ונהפך שלחנו על פניו אבל מקדש האחרון שעתידי הקדוש ב"ה לבנותו בעגלא ובזמן קריב לא יקרע ולא ישלוט בו שונא לעולם והקב"ה יהא דר בו לעולם ולעולמי עולמים.